

22. julij Dan vstaje slovenskega ljudstva

Osemnajst let je že po prvih uporniških streljih po slovenski zemlji, ki jih je naše ljudstvo razumelo kot poziv: KPJ na boj za svobodo in pravico. Na ta poziv se je odzval velik del naših rodoljubov in sprejel s fašističnim sovražnikom neizprosno boj na žetanje in smrt, ki se je za nas zmagovito končal. Ponosni smo na tiste velike dni in se jih tudi radi spominjamo, saj smo skupno z drugimi jugoslovanskimi narodi dokazali v boju svojo neizmerno ljubezen do svoje grude in sposobnost, biti sam svoje sreče kovač.

22. julija se spominjamo vsega, kar je bilo v zvezi z začetkom in trajanjem našega narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije, saj gledamo na to obdobje kot na največje obdobje naše zgodovine. V njem smo spoznali, da so obstajale na naši zemlji svobodoljubne in demokratične sile s socialnimi težnjami, ki so spoznale v KPJ svojega pravega voditelja in so šle za njo v boj za svobodo, za spremembo družbe, za socializem.

Ob vsakoletnem praznovanju 22. julija se dobro zavedamo, da smo ubrali pot v socializem, ki ni lahka. Takoj po osvoboditvi smo začeli rokati in krepko prijeti za delo. Spopadli smo se z materialnimi težavami in jih premagali. Zgradili smo nove tovarne, nove železnice, odprli nove rudnike,

zgradili nove ladje itd. Snet je moral doumeti, da se je Jugoslavija odločila za pot k napredku, na kateri je na prvem mestu svoboda in neodvisnost, življenje izven blokov, sodelovanje z vsemi narodi na enakopravni podlagi, odklanjanje vseh oblik razvoja, ki nimajo nič skupnega s socializmom in socialistično demokracijo, pa naj bi se nam te vtiljevale od Zahoda ali Vzhoda. Protni opis našega lepšega življenja so iz dneva v dan otipljivejša stvarnost in iz leta v leto se lažje nanjo opiramo. Naši preživetli borci in partizani ter ostali člani Zveze borcev narodnoosvobodilne voje so lahko iz leta v leto ponosnejši na uspehe narodnoosvobodilnega boja, saj so z njim začeli pot, ki je bila takrat in danes v interesu našega ljudstva. Ob vsakoletnem 22. juliju se s hvaležnostjo spominjamo tistih borcev NOV in partizanov, ki so v vojni in po osvoboditvi dokazali svojo predanost stvari socializma. Njihova današnja samozavest je odraz dobe, v kateri so doživeli največji trenutek svojega življenja s tem, da so stopili v vrste borcev NOV. Njihovim bojnim uspehom pripisujemo vsako leto nove gospodarske organizacije, zavodi in ustanove, pri organizaciji in množičnih organizacijah, kjer zopet delajo kot ljudje, s katerimi lahko računata naša domovina in ZKJ ob vsakem trenutku.

Ob 22. juliju vidimo zbrane med množico člane ZB NOV kot družino, ki alavi praznik veselja z nidenja po težkih dneh, ki so zahtevali od njih več, kot so kdaj mislili, da bi lahko dali od sebe. Ob tem prazniku pohitijo misli vseh preživetih k onim, ki niso dočakali naših dni in jim vedno vetja tiha obljuba: »Ne bomo vas pozabili!«

22. julij je za nas praznik, ob katerem manifestiramo, svoj odpor proti vojni, trpljenju in nevarnosti, da bi se še ponovljalo trpljenje naših rodoljubov, da bi se tekla kri naših otrok za svobodo na domačih tleh. Naša da-

našnja politika, prizadevanje partijskega in državnega vodstva in našega ljudstva, to dnevno potrjujejo, da naša Jugoslavija v tem ni osamljena. Njeno junaštvo v vojni in miroljubna politika sta znani vsemu svetu.

Ob 22. juliju se vsako leto tudi spominjamo na vse nove in stare nevarnosti za mir in na naše mirno ustvarjanje boljšega življenja. Vsako leto znova odgovorjamo vsakomur, da bo naš odpor proti vsem poskusom seganja po naši svobodi in neodvisnosti enak odporu našega ljudstva ob 22. juliju 1941.

Celjski izlet Svobod - veličastna politična manifestacija

Celje, ki je bilo leta 1935 pri zorišče veličastne politične manifestacije našega revolucionarnega gibanja za pravice delovnega ljudstva, se je po 24 letih zopet odelo v praznične barve — za pomen zlet Svobod — toda v drugačnem družbenem in kulturnem okolju.

Pred skoraj četrto stoletje se je bila borba za zboljšanje gmojnega položaja delavcev, za ustvarjanje politične enotnosti delavskega razreda, danes pa lahko ponosno ugotovimo, da so te večkrat tako vroče želje in upravičene zahteve postale stvarnost.

Spominskega zleta »Svoboda« v Celju, posvečenega 40-letnici KPJ in SKOJ, se je udeležilo več deset tisoč ljudi. To je bilo slavnostno zborovanje, na katerem je govoril — kot pred 24 leti — Franc Leskošek-Luka, ki je v svojem govoru poudaril, da se vodilna vloga delavskega razreda v družbenem razvoju ne more izčrpati s tem, da delavci skrbijo samo za svoje tovarne in za svoje neposredne probleme. Vodilna vloga pa se mora danes, kot v preteklosti, kazati v vsestranski družbeni aktivnosti, v boju za to, da na vseh področjih odloča tisti, ki družbi tudi daje, v tem pa je bistvo odprave izkoriščanja človeka po človeku, bistvo socialističnih družbenih odnosov. Oblast delovnega ljudstva ne pomeni samo pravice, ampak tudi dolžnost in prevzemanje odgovornosti za razvoj celotne družbe.

Tov. Franc Leskošek-Luka je dejal, da danes lahko gradimo na tistih svetlih tradicijah boja delavskega razreda v preteklosti, ki jih je manifestiral tudi celjski zlet »Svoboda«, na tradicijah enotnosti in solidarnosti delavskega razreda in delovnih ljudi.

Ob zletu »Svoboda« v Celju je bila na sporedu vrsta izredno uspešnih prireditev kulturnega in zgodovinskega značaja.

Razstava »40 let Komunistične partije Jugoslavije« je številnim obiskovalcem predstavila štiridesetletno zgodovino naše Partije, ki je edina uspela uresničiti zahteve delavskega razreda in celjskem zletu Svobod leta 1935.

Zelo zanimiva je bila likovna razstava amaterjev Slovenije, ki prča o izredni likovni senzibilnosti in duhovnem bogastvu našega človeka.

To zletno slavlje se je ob lepem vremenu pravzaprav pričelo že v soboto s promenadnim koncertom godbe Tovarne emajlirane posode. Slavnostna povorka v nedeljo, veliko politično zborovanje z govorom tov. Franca Leskoška-Luka ter nastop združenih pevskih zborov in godb na pihala, vse to je bila velika politična manifestacija, ki je znova pokazala pravilnost naše borbe, naše poti k svobodnemu delavskemu razredu v polnem in živem sožitju političnih, družbenih in kulturnih silnic, za katere se je borila KPJ in ki so naše praktično izpolnitev šele v socialistični Jugoslaviji.

Najvažnejše: Razvoj kmetijskih zadrug in socialistična graditev

V soboto, 11. julija 1959, je bil v Ptuj ustanovni občni zbor nove sindikalne podružnice delavcev in uslužbencev kmetijskih zadrug občine Ptuj, ki so se ga polnoštevilno udeležili delegati in predstavniki sindikalnih grup kmetijskih zadrug. Ustanovnega občnega zbora so se udeležili: predsednik republiškega odbora sindikata kmetijskih, živinskih in tobačnih delavcev in uslužbencev Slovenije Franc Martine iz Ljubljane, tajnik okrajnega odbora sindikata Konrad Haler, tajnik okrajnega sindikalnega sveta Ivo Kamnik iz Maribora, predsednik in tajnik občnega sindikalnega sveta Ptuj Jože Segula in Feliks Bager, sekretar občnega odbora SZDL Ptuj Andrej Mršek in ing. Sonja Grabovs iz Zadrugne poslovne zveze Ptuj. Na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen devetčlanski izvršni in tričlanski nadzorni odbor. Za

predsednika sindikalne podružnice kmetijskih zadrug občine Ptuj je bil soglasno izvoljen Milan Lacko iz KZ Rogoznica, za tajnika pa Leopold Perger iz KZ Ptuj. Ob zaključku občnega zbora so vsi delegati, predsedniki sindikalnih grup in gostje skupno odšli na ptujski grad, kjer so si ogledali znamenitosti ptujskega muzeja in oddelke NOB.

Ustanovni občni zbor sindikalne podružnice delavcev in uslužbencev kmetijskih zadrug občine Ptuj je bil pomemben dogodek v jubilejnem letu 40. obletnice KPJ, prav tako v obdobju priprav za prvi občinski praznik občine Ptuj, ki bo 8. avgusta 1. l. Ko ocenjujemo delo in zaključke ustanovnega občnega zbora in misli, ki so jih v svojih razpravah iznesli delegati KZ, lahko trdimo, da imamo v naših KZ kadre, ki se vsakodnevno kajajo (Nadaljevanje na 2. strani)

Naš KOMENTAR

V ponedeljek so se v Ženevi ponovno sestali zunanji ministri, da bi po tritedenski prekinitvi nadaljevali s konferenco o perečih mednarodnih vprašanjih. T. j. predvsem o Nemčiji in Berlinu. Komentarji so začeli oceniti zelo ugodno in nekateri so celo menili, da bodo najkasneje v treh tednih dosegli sporazum, da bi bil potreben sestanek na najvišji ravni. Gromiko je ponovil sovjetski predlog o podaljšanju zahodnih premev v Berlinu za poldrugo leto, zahodni predstavniki pa so tudi pokazali precej zanimanja za sovjetski predlog, če bi jim Moskva jamčila, da ne bodo izgubili vseh pravic, če vsememški odbor ne bo dosegel soglasja.

Prav pri vprašanju vsememškega odbora so že naslednji dan drugega dela konference izbruhali nesporazumi. Zopet se je vmešala Zahodna Nemčija, ki daje svoje predloge o delovanju vsememškega odbora. Sovjeti in zahodne sile so si enotne, da bi bil potreben nekaj vsememški odbor, ki bi ga sestavljala predstavništva obeh Nemčij. Odbor naj bi ureal vsa pereča vprašanja med obema deželama ter na ta način pripravil združitev. Glede sestave odbora se tudi še niso sporazumeli. Sovjeti predlagajo enako število zastopnikov, medtem ko je Zahodna Nemčija protestirala s pripombo, da živi v Zahodni Nemčiji 60 milijonov Nemcev, v Vzhodni Nemčiji pa le 17. Po tem bi naj veljalo proporcionalno načelo.

Dolgo nasprotje pa se odraža v drugotni osnovni funkciji nemškega odbora. Sovjeti trdijo, da bi moralo to telo pripraviti mirovno pogodbo, tako da bi Nemci uresili vprašanje združitve, za Zahod pa ta odbor ne bi imel druge dolžnosti kot posvetovalne pravice. V Bonnu si celo prizadevajo, da bi odbor onemogočil sodelovanje vzhodnih Nemcev.

Prvi del ženevske konference je propadel pravzaprav zaradi

Adenauerja, ker je ostal na položaju kanclerja in ker je nasprotoval zahodnemu popuščanju. V drugem delu so Nemci zopet pokazali toliko vsiljivosti, da bo izhod konference morda drugačen, kot si želijo ljudje po svetu. Zadnja Herterjeva izjava o trgovanju s Sovjetsko zvezo je vzbudila v Moskvi precej ogorčenja. Sovjeti že vrsto let podarjajo, da bodo stiske z zahodnim svetom poboljšali predvsem preko trgovinskih odnosov in zato so povedali Američanom, da so pripravljeni kupiti blaga in industrijskih naprav za več milijard dolarjev. Ameriški industrijski krogi so za to trgovanje zainteresirani, toda vlada je menila drugače.

Herter je ob neki priložnosti dejal, da ne bodo odpravili strogo carinskih predpisov za uvoz ruskega blaga, niti ne bodo odpravili predpisov o izvozu strateškega materiala, ker nadeajo s svojim trgovanjem pomagati sovjetskemu izgradnji svojega sedemletnega načrta niti pri njihovi tekmovalni kampanji. Na lanskoletnem kongresu KPSZ so sovjeti sklenili, da bodo napovedali kapitalističnemu svetu gospodarsko tekmovalnost in da bodo že v nekaj letih izrinili Američane iz vseh pomembnejših industrijskih področij.

Miroljubno gospodarsko tekmovalnost stremi v bistvu po tem, da bi prehitel kapitalizem in da bi na ta način uveljavil socialistično gospodarstvo. Ker pa je zahodna ekonomija dejansko v recesiji in v opadanju, ker so konkurenčni boji vsak dan hujši, je ameriška vlada proti temu, da bi ojačala sovjetsko gospodarsko in vojaško moč. Vse to samo dokazuje, da vzhodno-zahodnega spora ne bodo rešili, če ne bodo odpravili gospodarskega razlikovanja in omejitve. Le tukaj je osnova za boljše razumevanje tudi na političnem tleh.

OBIŠČITE RAZSTAVO: 40 LET KPJ V MESTNEM MUZEJU V PTUJU * RAZSTAVA JE ODPRTA OD 8. DO 12. IN OD 14. DO 16. URE

Predsedstvo sindikalnega sveta o raznih vprašanjih

V torek, 14. julija 1959, je bila peta redna seja predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Ptuj. Glavno vprašanje razprave je bilo najpomembnejše delo na področju organizacije in skrbi za cenični letni oddih delovnih ljudi. Predsedstvo je sklenilo, da se takoj začne pripravljati ustanovitev Počitniške skupnosti Ptuj. Predsedstvo je zaupalo to važno nalogo Komisiji za telesno kulturo in oddih pri Občinskem sindikalnem svetu Ptuj. Naša glavna skrb mora biti skrb za delovnega človeka, ena izmed teh skrbi pa se mora odražati tudi v tem, kako omogočiti delovnim ljudem cenični in prijetni letni oddih na morju ali v planinah. To je moč doseči v okviru Počitniške skupnosti, v kateri bi morali sodelovati vsi delovni kolektivi in nuditi tudi materialno pomoč, kar je pogoj za razvoj Počitniške skupnosti. O teh vprašanjih se bo potrebno posvetovati s predstavniki delovnih kolektivov, istočasno pa se dokončno dogovoriti še o centralni menzi družbene prehrane in vprašanjih, ki neposredno zadevajo skrb za našega delovnega človeka.

Nadalje je predsedstvo obravnavalo stanje priprav na prvi občinski praznik občine Ptuj, ki bo 8. avgusta 1959 ob 17. obletnici herojske borbe Lackove čete. Vsem sindikalnim organizacijam je bilo poslano pismo z nalogo in občinskem prazniku. V sindikalnih podružnicah bodo slavnostni sestanki, na katerih bo govora o pomenu občinskega praznika in gospodarstvu občine Ptuj in o borbi Lackove

čete. Pripravlja se kolektivna udeležba sindikalnih podružnic na veliki slavnosti in otvoritvi spomenika Lackove čete v Mosteh. V Ptuj bodo sindikalne organizacije poskrbele za slavnostno okrasitev izložb in obratnih prostorov z zastavami, parolami, cvetjem in zelenjem itd. Sindikalne grupe kmetijskih zadrug pa bodo organizirale skupaj z organizacijami SZDL, LMS in ZB NOV udeležbo kmečkega prebivalstva na slavnosti v Mosteh. V sindikalnih organizacijah opažamo odlično razpoloženje v pripravah za prvi občinski praznik ter pričakujemo, da bo tega dne v Mosteh prisotnih mnogo naših delovnih ljudi.

Predsedstvo je nato obravnavalo še vprašanje pomoči Občinskega sindikalnega sveta novo ustanovljeni sindikalni podružnici kmetijskih zadrug občine Ptuj in sindikalnim grupam na kmetijskih zadrugah. Sklenjeno je bilo, da se za pripravi gradivo in da se na prihodnji seji obravnava vprašanje nalog v kmetijstvu in nadaljnji razvoj kmetijskih zadrug in socialistične graditve na vasi skupno z organizacijami SZDL in LMS. Na seji predsedstva je bil sprejet predlog, da se na zasedanju plenuma izvoli v plenum in v predsedstvo Milan Lacko, predsednik sindikalne podružnice kmetijskih zadrug občine Ptuj.

Predsedstvu je bilo predloženo poročilo Komisije za tarifne pravilnike, iz katerega je razvidno, da bo komisija že v tem tednu proučila vse tarifne pravilnike, tako da bo delo komisije kmalu končano. F. B.

Novi predpisi o kmetijskih zemljiščih

V letih 1954-1958 je naša država vložila v kmetijstvo okrog 200 milijard dinarjev, v istem obdobju pa so tudi obratna sredstva kmetijskih organizacij porasla za okrog 110 milijard dinarjev. Mnogo kmetijskih organizacij je napredovalo v sodobne obrate. Poleg tega se je tehnična služba v vseh kmetijskih panogah tako razvila, da lahko učinkovito nastopi v raznih še tako zapletenih problemih kmetijskih gospodarstev. Vse to je spremenilo pogoje za kmetijstvo in iz tega je nastala nujnost ureditve problema uporabe zemljišč v naših razmerah.

Zakonsko urejevanje uporabljanja zemljišč ni naša specifičnost, ker so to vprašanje v nekaterih naprednih državah prav tako že uredili. Tako ima ponekod država pravico v primeru nepravilnega izkoriščanja zemlje poleg drugih sankcij zemljo tudi oduzeti. Jugoslovanski predlog zakona o uporabi kmetijskih zemljišč spoštuje pravico do zasebne lastnine nad zemljo, istočasno pa ureja obveznosti lastnika do skupnosti.

Do sedaj veljavni zakonski predpisi s tega področja so težili za omejevanjem zasebne lastnine nad zemljišči, kmetje pa so tudi morali zemljišča pravilno obdelovati. Toda spremembe v naši družbi zahtevajo izvedbo tehnološke revolucije in bistveno povečanje proizvodnje v kmetijstvu. To pa lahko dosežemo samo nove družbene sile. Novi zakon naj spodbudi modernizacijo kmetijstva in omogoči koncentracijo zemlje tam, kjer so še na razpolago sodobna tehnična sredstva za obdelovanje zemlje, ker se torej lahko poveča pridelek.

Predlog zakona omenja tudi kooperacijo. Osnovna linija predloga ne teži za odpravo ekonomske stimulacije pri kooperaciji ali

za uvedbo administrativnih ukrepov. Po predlogu bi se naj ekonomska stimulacija še povečala, administrativno pa bi se nastopala šele tedaj, če kmetovalci ne bodo sprejeli sodobnih metod obdelovanja zemlje.

Slejkoprej bodo morali kmetje obdelovati zemljo na način, ki je v navadi v dotičnem kraju. Če pa bo ljudski odbor ocenil, da je glede na tehnična sredstva v kmetijskih organizacijah dotičnega področja možno izvesti posamezne koristne agro- ali zootehnične ukrepe, bo lahko predpisal, da jih bodo kmetovalci morali uporabljati.

V bodoče bi naj bilo tudi več reda po predlogu zakona o uporabljanju zemlje v nekmetijske namene. Uvedena bi naj bila družbena kontrola o uporabljanju zemlje, plansko bi se naj usmerjal razvoj kmetijskih organizacij in kmetijstva kot celote.

Po predlogu zakona bi se arondacija izvajala samo v korist kmetijske organizacije, lahko pa tudi v korist zasebnika, če bi ta sklenil pogodbo o kooperaciji. Arondacija naj bi bil torej ukrep za povečano mehanizacijo kmetijstva in za znižanje proizvodnih stroškov.

Odlok o prodaji alkoholnih pijač

Zasebni proizvajalci bodo lahko prodajali zasebnim potrošnikom samo tiste alkoholne pijače, ki so jih dobili s predelavo svojih pridelkov. O tem so izdali poseben odlok, ki je začel veljati včeraj.

Prav tako je določeno, da zasebni proizvajalci ne smejo prodajati alkoholnih pijač zasebnim potrošnikom v mestih, industrijskih in drugih potrošnih središčih. Za kršitev odloka je predvidena kazen 50.000 din.

XVI. MARIBORSKI TEDEN

OD 31. JULIJA DO 9. AVGUSTA 1959

Servisne delavnice, stanovanjske skupnosti, obrat družbene prehrane v obratovanju, gozdarska razstava, sodobno stanovanje, modna revija, vinska pokušnja, individualni razstavljalci, zabavni park — Na železnica 25 odstotkov popusta

Nova vsebina: človek, družina, komuna

ZDRUŽITE OBISK MARIBORSKEGA TEDNA Z OBISKOM POHORSKE VZPENJAČE

Na važne e: Razvoj kmetijskih zadrug in socialistična graditev

(Nadaljevanje s 1. strani)

V boju za napredok našega kmetijstva, zadrug in socialistične graditve in boju za čim tesnejše sodelovanje kmetijskih zadrug s kmetijskimi proizvajalci. Prav za te pomen ustanovitve sindikalne podružnice kmetijskih zadrug tem večji, ker se bo odsele v nadalje močno povečati tudi vpliv sindikatov na razvoj kmetijstva, kajti delavskemu razredu ne more biti vseeno, kako napredujejo v kmetijstvu, kako raste kmetijska proizvodnja, kako se razvijajo zadrug, uvaža mehanizacija, prav tako pa vprašanje sodelovanja kmeta z zadrug. Zato je predvsem važno, dokazati našemu kmetu, da je njegova najlepša bodočnost prav v tesnem sodelovanju s kmetijsko zadrugo, ki mu je najboljši strokovni svetovalec, prijatelj, ki mu želi lepše in srečnejše življenje.

Referat Milana Lacka na obnem zboru je zelo jasno začetel nadaljnje naloge razvoja zadrug in socialistične graditve na vasi. V njem je bilo tudi zelo lepo obrevnavano vprašanje kadrov v kmetijskih zadrugah, vloga in naloge političnih organizacij pri socialistični graditvi na vasi, aktivizacija kmetijskih žena za hitrejši socialistični razvoj na vasi in vprašanje aktivov mladih zadrugnikov.

Razprava po referatu je bila zelo plodna. Franc Martinc iz Ljubljane je v svoji razpravi med drugim dejal: »V republikanskem odboru v Ljubljani smo z navdušenjem pozdravili sklep

občinskega sindikalnega sveta Ptuj o ustanovitvi sindikalne podružnice kmetijskih zadrug občine Ptuj in formiranja sindikalnih grup na kmetijskih zadrugah. Odkar smo dobili pri zadrugah zadrugne svete, so dobile zadrugne status gospodarskih organizacij. S tem se je tudi zelo povečala vloga sindikatov na kmetijskih zadrugah, ki imajo zelo široko področje dela kot politični mobilizator in usmerjevalec aktivizacije in političnega dela in življenja na vasi.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta Jože Segula pa je med drugim dejal: »Nujno je, da imajo sindikati močan vpliv v kmetijstvu, prav tako pa v razvoju naših kmetijskih zadrug. Ko smo v predsedstvu obravnavali vlogo sindikata na vasi, smo prišli do zaključka, da je nujno takoj ustanoviti sindikalno podružnico, ki bo močna politična sila, ki bo imela svojo vlogo v kmetijskih zadrugah predvsem v tem, da bomo čimprej prešli na sodoben način proizvodnje, to je na sodelovanje med kmetom in zadrugo. Takšno sodelovanje imamo tudi v industriji, kjer se podjetja med seboj povezujejo, ker stremimo za modernim načinom proizvodnje. Tako bi naj bilo tudi na vasi. Vemo, da je naša družba dala ogromna sredstva za razvoj kmetijske proizvodnje. Najvažnejše je, da se začnemo razvijati socialistični odnos na vasi. Ko bo kmet gledal na zadrugo kot na svojo kmetijo, bo sodeloval in prišel do prepričanja,

nja, da je to edina pot do večje proizvodnje in s tem do višjega življenjskega standarda. Če bi dala naša kmetijska proizvodnja toliko hrane, da je ne bi bilo treba uvažati, bi to bil velik uspeh.

Dalje je govoril še o potrebi vzgoje strokovnih kadrov, o nagrajevanju v kmetijstvu, o aktivnih mladih zadrugnikov ter je izrazil prepričanje, da bomo v tesnem medsebojnem sodelovanju zadrug in sindikatov dosegli skupni cilj.

F. B.

Kidričevo

Kmetijsko gospodarstvo »Dravsko polje«, obrat Kidričevo, pripravlja pitališče za 500 telet. V tem pitališču bodo redili samo kvalitetna teleta simodolske pasme in le izjemoma tudi pingavške pasme. Za reja bodo teleta nakupili v tužajski okolici in bodo pričeli v kratkem z odkupom potom kmetijskih zadrug, s katerimi bodo sklenili tozadevne pogodbe.

Posebna komisija občine Ptuj bo proučila možnosti za reja pasemskih telet tudi na ostalih obratih kmetijskih gospodarstev občine Ptuj in na območju Zadrugne proizvodnje poslovne zveze Ptuj.

Elektro Maribor-okolica bo gradila za naselje Kidričevo posebno trafostanico za stanovanjsko naselje Kidričevo, ki je dobivalo doslej elektroenergijo preko trafostanice Toverne glince in aluminija.

VEČ SKRBI ZA NAŠE MESTO

Turistično-olepševalno društvo se trudi že več let, da bi vzbujalo naše mesto lepši in dostojnejši videz pri domačih in tujih turistih. V zadnjih letih je odpravilo v sodelovanju z mestno komunalno marsikatero pomanjkljivost. Vendar stoji pred Turističnim društvom, Mestno komunalno pa tudi prebivalci mesta Ptuj, še mnoge naloge, ki jih bo treba rešiti preden bo kazalo naše mesto vtis neke dostojne urejenosti.

Poglejmo del Ptuja med novo lekarno in Mestno hranilnico. Neposredno za lepotično gredo in nekaterimi klopmi se bohotijo koprive, ki se z Miklošičeve ulice kar lepo vidijo, čeprav gotovo ne spadajo tja in niso v čast našemu

(Nadaljevanje)

Objavil smo življenjepis borca in talca ter drugih žrtev fašističnega nasilja in fašistične vojne. Vsak življenjepis je skromno posvetilo življenju človeka, ki je v težkih časih zgodovine našega naroda in človeštva dal svoje življenje za dobrobit skupnosti. Koliko solza in trpljenja je pomenilo vsako ugaslo življenje moža, žene, sina, hčerke, ki so odhajali od nas za vedno v borbi, v ječah, v taboriščih! Kakšna izguba za domovino! Med njimi lebdijo svetla imena velikih junakov in onih, ki so po svoji volji in moči prispevali za osvoboditev domovine, za novo družbo.

V vrsticah napisanih njim v spomin bodo želela njihova imena in bo živele njihova borbena pot. Žal ni vseh padlih imenoval naš list. Zeleno pa dati priznanje vsem za veliko življenjsko žrtev, zato pričakujemo, da nam bodo svoji poslali zanje življenjese do 1. septembra, da bomo spet pričeli objavljati življenjske poti padlih do poslednjega, ki je v nekdanjih mejah bodočega kraja padel na strani svobodoljubnih in v silnem vojnem metežu z nazadnjaškimi silami v mrtvi vojni.

Z zgraditvijo posebne trafostanice za potrebe naselja bodo v bodoče odpadli razni stiki in izpadli energeje za proizvodnjo, kar je tudi vplivalo na proizvodnjo.

mestu. Z malenkostnimi sredstvi bi lahko spremenili »koprivov nasad« v resnični park.

Tudi nekateri lastniki hiš, ki prav malo skrbijo za dostojno zunanjo okolico svojih hiš. To velja zlasti za nekatere prebivalce Ob Grajeni, kjer so nekatere hiše neravnost zaraščene s koprivami in podobno nezahtojno zelenjavo.

Turistično društvo apelira na vse lastnike hiš in predsednike hišnih svetov, naj poskrbijo za dostojni videz hiš. Če tega ne bodo storili, bomo primorani objaviti imena neodgovornih lastnikov in predsednikov hišnih svetov.

Turistično in olepševalno društvo v Ptuj

Vso pažnjo shranjevanju žitnega pridelka

Letošnje leto je relativno mokro kljub zadnjim sončnim dnevom in vročini, ki je dvignila živo srebro tudi nad 30 stopinj. Zato je treba posvetiti shranjevanju žitnega pridelka vso pozornost, ker bi sicer lahko prišlo do velike škode.

Omlačeno žito je vsekakor treba pred skladiščenjem osušiti. To namreč začne, čim smo ga spravili v shrambo, močno dihati. Dihanje je tem močnejše, čim toplejšje je ozračje, ki obdaja žito, čim vlažnejši je pridelek, čim več beljakovin vsebuje in čim drobnejša so zrna. Če je žito nasuto v debeli plasti, je dihanje zaradi stalno naraščajoče toplote vedno živahnije. Tako se toplota žita lahko dvigne tudi na 80 stopinj C in več. Žito se lahko docela pokvari. V žitu nakopičena vlaga zelo dobro služi pri razmnoževanju plesni in glivobnih bakterij, ki imajo na organskih snoveh žita ugodne pogoje za svoj razvoj.

Žito je treba po mlačvi razsuti v 15 do 20 cm debele plasti, ter ga prve dni vsak, ali vsaj vsak drugi dan temeljito premešati in prepračiti. Šele po štirinajstih dneh ga lahko zgrnemo v debelejšo plast, debelo do pol metra.

pa še v tem stanju osuševanja ga moramo večkrat premešati. Ko pada vlaga v žito na 15 — 17 %, lahko šele žito nasujemo temo visoko.

Najbrže ni potrebno posebej omenjati, da mora biti žitna shramba suha, čista in zračna. Tla naj bodo brez špranj, ker se ravno v njih radi vgnezdijo živalski in rastlinski škodljivci, ki se hranijo z žitnimi zrni. Okna shrambe morajo biti zamrežena, da ne morejo vanjo ptiči, miši, podgane itd.

Često se greši v tem, da se shrambe pravilno ne zračijo. Zračiti bi morali žitno shrambo edino v času, ko je zunanji zrak hladnejši in bolj suh kakor zrak v shrambi. V toplih nočeh naj bi ostala okna shrambe zaprta. Zračenje žita ob deževnem času je povsem napako. Suha zrna pridejo v stik z vlažnim zrakom in se nasrkajo vlage. Zato je važno: žitno shrambo smemo zračiti samo ob suhem vremenu!

Letošnji pridelek pšenice je večji del kombajniran, pri čemer je potrebna še večja pozornost, da ne bi nastala nepotrebna škoda.

ING. EGON ZOREC

Štirideset let od ustanovitve KPJ Spominski dnevi KPJ

17. julija 1936 — se začne v Španiji Francoski upor proti vladni ljudske fronte; KPJ pokrene akcijo za pomoč republikanski Španiji in začne zbirati prostovoljce.

18. julija 1935 — sporazum med delavci in Krajsko industrijsko družbo uspešno zaključen.

20. in 21. julija 1919 — generalna stavka svetovnega proletariata zoper oboroženo intervencijo kapitalističnih držav proti sovjetski Rusiji in sovjetski Madžarski; stavkajo tudi slovenski delavci, predvsem železničarji.

20. julija 1925 — začetek velike 59-dnevne splošne rudarske stavke Slovenije; stavka okoli 10.000 rudarjev zasavskih revirjev in rudnika Kočevje.

20. julija 1941 — na Jelovici partijsko posvetovanje za Gorenjsko.

21. julija 1919 — na dan generalne stavke shodi v Murski Soboti; na njih govore voditelji jugoslovanske komunistične partije oziroma skupine iz Budimpešte; tega dne ustanovljena v Murski Soboti komunistična stranka — »Ugarski Staroslovanska Socialistična komunistična grupa v Murski Soboti, nekaj dni kasneje pa društvo »Medi komunistični delavci«.

22. julija 1919 — upor vojaštva v Mariboru; vodje obtožijo boljševizma in ustrele.

22. julija 1941 — v Sloveniji začetek oborožene vstaje

Kmetje - komunisti

(Nadaljevanje)

Proces proti haloškim komunistom je prevzelo Okrožno sodišče v Mariboru. Na zandarmersko ovadbo po čl. 1 zakona o zaščiti države je naročilo sodišče v Ptuj pripor in zaslusbe za Kmetca Franca, Kranjca, Emeršiča Antona, Alojza in Jožeta, Kmetca Alojza, Hercoga Jakoba in Merc Neža.

Pri Emeršiču Alojzu v Malem Okiču so našli 11 letakov ob hišni preiskavi. Ko ga je sodišče zaslusovalo, od kod je dobil letake, je nazadnje priznal, da mu je letake dal Krajnc Alojz iz Velikega Okiča že decembra leta 1933. Ko so zaslusili Krajnc, je začel vztrajno trditi, da je nekoga decembrskega dne pripeljal zvečer avto, ko je on šel proti domu. Z avta je stopil neznanec in mu izročil letake, ga prosil, naj letake razdeli med znanec in mu je zato dal 20 dinarjev. Tudi Kmetec Franc je vztrajno trdil tako, kakor Krajnc.

Kmetec Franc je bil šest let in pol vojni ujetnik v Sovjetski zvezi. Krajnc Alojz pa štiri leta. Zandarmerska postaja pri Andražu je poslala srezkemu načelniku v Ptuj dopis z dne 24. marca 1934, v katerem je opozorila, da sta Kmetec in Krajnc posebno nevarna, ker sta se v Rusiji navzela komunistične ideje in jo doma razširjata. Žive priče zato so raztreseni letaki po haloških vaseh.

Ko so orožniki odkrili letake, je seveda takoj padel sum na Kmetca in Krajnc in na vse njune najožje prijatelje, ki jih je zato doletela aretacija in hišna preiskava.

V zvezi s haloškimi komunisti so aretirali tudi člana KP v Ptuj Hercoga Jakoba, zaposlenega v žel. delavnicah, ki je bil povezan s haloškimi komunisti, a ga od aretiranih ni nobeden izdal. Hercoga so privedli v zapore 14. aprila 1934. Najboljši njegov zagovornik je bil dr. Salamun Franjo, odvetnik v Ptuj, ki je trdil, da je Hercog član »Sokola«. Ker Hercoga ni obremenila niti hišna preiskava — so ga spustili na svobodo. Poleg dr. Salamuna so pričali v prid Hercogu še Neža Kramberger in Simon Petrovič, odvetniki pripravnik v Ptuj.

Zaradi zaslusbe so aretirali še Emeršiča Alojza, Kmetca Alojza in Merc Neža. Ena izmed prič je izpovedala, da je zvedela od Kmetca, da so letake tiskali neki rezervni oficirji v neki ptujski kleti, za kar ve Hercog. Kmetec je to trditve odločno pobijal, kakor tudi Hercog.

Dne 13. aprila so aretirali še Hvalca Jožeta, roj. 1908 v Sko-ršnjaku, Kmetca Alojza, roj. 1908 v Veliki Varnici in Mihe-laca Ivana, rudniškega delavca, a njihove izpovedi niso v procesu obremenjevale obtoženih.

Čeprav je vseh pet obtoženih haloških komunistov dobro vedelo za izvor letakov — so se delali nevedne in vztrajali trditve Krajnc in Kmetca, da so letake dobili od neznanca — je sodišče razorožilo.

Haloške komuniste so obsodili dne 13. junija 1934 na štiri mesece strogega zapor, ker so nepremišljeno širili komunistične letake. Emeršič je moral plačati še 160 dinarjev denarne globe, vsi pa so morali povrniti stroške kazenskega postopanja.

KMETJE KOMUNISTI V SLOVENSkih GORICAH

Omenili smo že komunistično gibanje v Slovenskih goricah v dobi legalnega partijskega delovanja do decembra 1920, ko je buržoazna oblast prepovedala delovanje KP. Po »Obznani« so komunisti prenehali delovati do nastopa medicina Jožeta Potrča iz Jančev, ki je z Vodom Leopoldom poživljal komunistično misel v Slovenskih goricah. Najdragocenejša pridobitev v komunističnih vrstah je bil kmet Jože Lacko iz Nove vasi pri Ptuj. Pred tem pa je »Delavsko-kmečki list« krepil revolucionarnega duha v Slovenskih goricah. Ob volitvah jeseni leta 1927 sta Potrč in Voda agitirala po Slovenskih goricah za program delavsko-kmečkega republikanske bloka. Kandidat na listi delavsko-republikanske stranke je bil Marcel Zorja, ki je dobil razmeroma veliko glasov.

Posadka potopljene ladje se vrača v Italijo

Posadka ladje »Sally«, ki se je potopila pri Lohinj, se bo vrnila z Reke v Trst, kjer je sedež podjetja.

— Predstavnik indonezijskega zunanjega ministrstva je sporočil, da je Japonska pripravljena nuditi indonezijsko posojilo za gradnjo ladij in za uresničevanje drugih načrtov. (Antara)

— Madžarska vlada je uvedla redne letne nagrade za liste promacine in transportne delavce, katerih podjetja prekoračijo letne načrte. (Tanjug)

— Zahodnonemški minister za vojskomo vprašanje je včeraj po radiu priporočil, naj Vzhodna in Zahodna Hamčija skleneta »ložišni sporazum« o prenehanju suverviznega delovanja ter ostalih oblik »hladne vojne«. (AP)

Organi stanovanjske skupnosti

Privolitve za uvedbo prispevka dajo prizadeti državljani s podpisom na listini, ki vsebuje sklep sveta stanovanjske skupnosti. Prispevek pomeni obveznost le za tiste državljane, ki so privolili v to, da se vpelje.

Stanovanjska skupnost ima predračun dohodkov in izdatkov. Predlog predračuna dohodkov in izdatkov predloži stanovanjska skupnost v obravnavo na zborih volivcev.

Predračun dohodkov in izdatkov pošlje stanovanjska skupnost občinskemu ljudskemu odboru. Občinski ljudski odbor lahko s svojo odločbo razveljavi predračun dohodkov in izdatkov stanovanjske skupnosti, če ta ni v skladu z zakonom.

Sredstva stanovanjske skupnosti in njenih skladov, ki jih stanovanjska skupnosti v posameznem letu ne porabi, se prenesejo kot dohodek skupnosti oziroma njenih skladov v naslednje leto.

ORGANI STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Kot vsaka organizacija ima tudi stanovanjska skupnost svoje organe. Ti organi so:

Svet stanovanjske skupnosti ki ga voli zbor volivcev za obdobje te stanovanjske skupnosti.

Če tvori stanovanjsko skupnost Industrijsko naselje ali naselje večjega obrata gospodarske organizacije, določi v njen svet enega ali več zastopnikov tudi državni organ ali gospodar-ska organizacija, ki je vložila v zgraditev tega naselja večja sredstva.

Število članov sveta stanovanjske skupnosti določa njen statut, ki določa tudi število članov sveta. Te volijo posamezni zbori volivcev v sorazmerju s številom prebivalstva na območju vsakega posameznega zbora.

Mandat članov sveta stanovanjske skupnosti traja dve leti. Vsako leto se izvoli polovica članov sveta stanovanjske skupnosti.

Svet stanovanjske skupnosti sklepa o njenem statutu, poslovniku, predračunu dohodkov in izdatkov in o zaključnem računu, odloča o ustanovitvi ustanov, servisov, obratov in podjetij, odloča o najetju dolgoročnih posojil, voli in razrešuje svoj izvršilni odbor in odbor za materialno in finančno kontrolo poslovanja stanovanjske skupnosti, voli in odpokačuje poravnalni svet, predpisuje pravila servisov in skladov stanovanjske skupnosti in določa o drugih pomembnejših vprašanjih, ki jih določa statut stanovanjske skupnosti.

Izvršilni odbor

sveta stanovanjske skupnosti se voli izmed članov tega sveta. On skrbi za izvrševanje sklepov sveta stanovanjske skupnosti in nadzoruje delo tajništva stanovanjske skupnosti. Statut stanovanjske skupnosti pa določa, katere zadeve opravlja izvršilni odbor samostojno.

Predsednik stanovanjske skupnosti je hkrati tudi predsednik predstavlja izvršilni odbor in izvršilnega odbora. Predsednik zastopa stanovanjsko skupnost

v tistih pravnih razmerjih, za katere je pooblaščen po statutu stanovanjske skupnosti.

Tajništvo stanovanjske skupnosti

neposredno izvršuje sklepe sveta stanovanjske skupnosti in njegovega izvršilnega odbora.

Opravlja tehnične in pisarniške zadeve stanovanjske skupnosti ter sestavlja predloge za predračun dohodkov in izdatkov in zaključni račun stanovanjske skupnosti.

Sestavljajo ga tajnik stanovanjske skupnosti in potrebni uslužbenci. Svet stanovanjske skupnosti določi glede na obseg dela, ali naj bodo tajnik in drugi uslužbenci, ki delajo poln ali nepoln delovni čas.

Tajništvo vodi tajnik stanovanjske skupnosti, ki zastopa stanovanjsko skupnost v vseh njenih pravnih razmerjih, izvzemaš pravna razmerja, v katerih zastopa stanovanjsko skupnost po statutu njen predsednik.

Tajnik ima pravico zadržati izvršitev nezakonitih sklepov iz-

vršilnega odbora sveta stanovanjske skupnosti, vendar pa mora predložiti stvar brez odlašanja pristojnemu svetu občinskega ljudskega odbora.

Tajnik je šef pisarne stanovanjske skupnosti in odredbo-dajalec za predračun dohodkov in izdatkov.

Tajnika stanovanjske skupnosti imenuje in razrešuje svet stanovanjske skupnosti s soglasjem sveta občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za stanovanjske zadeve.

Odbor za materialno in finančno kontrolo poslovanja

kontrolira materialno in finančno poslovanje stanovanjske skupnosti

Odbor mora najmanj dvakrat na leto pregledati materialno in finančno poslovanje stanovanjske skupnosti.

Odbor ima tri do pet članov.

Poravnalni svet.

Stanovanjska skupnost ima lahko poravnalni svet. Njegova naloga je, da posreduje v sporih, ki izvirajo iz stanovanjske pogodbe, iz postanovskega razmerja, iz razmerja med dru-

gimi v zvezi z uporabo stanovanja, iz razmerja med servisom in ustanovo stanovanjske skupnosti in bližnjimi sveti ali državljani ter v drugih sporih se lahko vsaka stranka obrne na poravnalni svet za posredovanje, da se sklene poravnava.

O poravnavi, sklenjeni pred poravnalnim svetom, se sestavi zapisnik. Poravnava, sklenjena pred poravnalnim svetom, ima moč izvensodne poravnave.

Poravnalni svet ima predsednika in dva člana, ki jih izvoli svet stanovanjske skupnosti izmed državljanov, stalno nastanjenih na območju stanovanjske skupnosti.

Poravnalni sveti niso obvezni, ampak omogočajo strankam, da obravnavajo svoj primer pred sprožitvijo spora pred sodiščem pred poravnalnim svetom kot institucijo, ki so jo sami ustanovili. To omogoča, da se številni spori rešijo brez sodnega postopka, kar bo razbremeno sodišča, razen tega pa bo vpe-ljalo v prakso novo institucijo, ki jo bodo opravliali sami državljani.

Iz ptujske Mladinske knjižnice

Mladinska knjižnica je važen izvenšolski izobraževalni činitelj

Vsaleda, ki je kakor koli povezan z življenjem mladine in zasleduje njena prizadevanja, se pravi poseben razveselj, kadar vidi, vae leto ob času izdajanja knjig v mladinskem oddelku ptujske ljudske knjižnice množico mladih otrok pri izbiranju knjig. V knjižnici jih privede želja po znanju, želja po spoznavanju časa, dogodkov, krajev in ljudi. Nekateri so še nočam nerodni in boječe segajo po knjigah, ki so jim na razpolago v prostem prestopu in knjižničarjem, drugi, že starejši bralci, pa so v poljem in izbiranju že kar vešč. Čeprav je naša knjižnica v primeri z drugimi stičnimi knjižnicami precej revna, vendar najde tukaj skoraj vsak otrok med 3003 knjigami, kjer je zastopanih 1100 del, sebi primerno čtivo.

različne stopnje starosti, posvečeni bi se morali nekoliko tudi estetski vzgoji mladine in razširiti bi moral sedanje ozko delo knjižnice, ki se omejuje samo na razdeljevanje knjig.

Z 12.700 knjigami. V letošnjem prvem polletju je knjižnica izposodila 6128 bralcev 11.599 knjig. Od tega je bilo 9928 leposlovnih in 1671 poljudnoznanstvenih in drugih poučnih del. Med bralci je bilo 3361 dečkov in 2757 deklic. Po sestavi je bilo 5134 učencev osnovnih šol, 584 dijakov gimnazije, 316 iz vrst vajencev in delavsko mladine in 94 staršev, ki so si izposodili knjige oziroma knjice za čitanje. V knjižnici je upisanih 1280 članov. Od teh je starih oziroma rednih bralcev 750. Letos se je na novo vpisalo 132 bralcev. Najmlajši bralec je Janjo Kmetec iz Ptujja. Star je pet let. Z njim pridejo v knjižnico starši, da si izberejo ali ono si knjižnico. Stalen obiskovalec knjižnice od ustanovitve 1955 dalje je bil Friderik Zebec iz Zavrča. V štirih letih obstoja knjižnice je prebral lepo številko 566 knjig. Zanimajo ga potopisi, zgodovinske povesti in tudi tehnične knjige. Je pa še mnogo drugih stalnih obiskovalcev. Navedemo naj samo nekatera imena: Ivan Gorup, Alojša Logar, Jože Butolenc, Marija Pečnik, Adela Benčič in drugi. Od vajencev je bil stalen obiskovalec Ignac Šmenko, zidar-ski vajenec, doma iz Haloz.

Mnogo ljudi še ne zna ceniti vrednosti knjig

Branje knjig je zelo važno samozabavno sredstvo. Saj dopolnjuje šolski pouk in vzgojo pri šolobolnih otrocih, pri šoli odraslim mladim človeku pa pomaga, da ne zapade v škodljivo duševno pasivnost, ki jo, žal, čisto opažamo pri mladini, ki se še ni vključila v to ali ono nadležnovalno šolo. Žal je tudi še mnogo staršev, ki zaradi lastne zaostanosti ne znajo ceniti knjige. To so povzročili taki ljudje, ki sami niso kaj prida brali in zato tudi svojim otrokom branje ne poveljujejo. Branje knjig se jim zdi brez koristi in zapravljeno časa.

Naloga šole, staršev in posebej še knjižnic je v tem, da bralca vzgaja

Kakor povsod, mora veljati tudi pri branju prava mera, kaj kdo bere in koliko. Otrok mora brati svoj starosti primerno čtivo, brati mora redno, toda zmerno. Otrok, kaj radi nagibajo k skrajnostim. Zato mora mladega čitatelja nekdo voditi. Nekateri otroci se kakor črvi zajedo v branje in pri uporabi časa ne poznajo prave mere. Ves prosti čas bi najraje uporabili za branje. Znano je, da tudi preobilno branje zapuša negativne sledove. Preobilno branje otroka odvraca od izpolnjevanja ostalih dnevnih dolžnosti, ga preveč osami in odmakne od vsakdanjega življenja. Neuporabno pa premo branjati ali nič branja ne pravi otroka praznega, nezainteresiranega za pojave življenja. Zelo važno je tudi vprašanje, kaj kdo bere. V tem oziru bi vsak otrok potreboval mentorja, vodnika. Ta bi ga moral voditi od lažjega k težjemu čitavi in se ozirati na psihične sposobnosti otroka. Voditi bi ga moral skozi tako čtivo, ki je ravno zanj za njegovo duševno rast najprimernejše. Izbirati bi moral čtivo, ki v otroku odpravlja slabe lastnosti in spodbuja dobre, sleratke, voditi bi ga moral skozi čtivo, ki v otroku razvija pozitivne psihične sposobnosti. Takšni mentorski nalogi naša knjižnica ne more izpolnjevati. Naša prizadevna knjižničarka Vavpotičeva vsakih komaj zmaguje v tesnem prostoru izdajanja knjig in se lahko le včasih, kadar ni navala mladih bralcev, bežno individualno bavi s tem ali onim in mu to in ono svetuje. Potrebna bi nam bila posebna, prostorna mladinska knjižnica, kjer bi bralci lahko tudi vzgajali. Uvesti bi morali bralne ure za

Kaj bera naši mladi čitatelji

Mladina najraje sega po pravljicah, zgodbah iz partizanskih dni, po potopisih, pustolovščinah, nekateri segajo radi tudi po poljudnoznanstvenih delih. Otroci najraje berejo dela Francosa Bevka, Toneta Seliskarja, Fanzgarja, Ele Peropjeve. Za najmlajše so valjive slikanice. Veliko zanimanje zbujajo ilustracije Marije Vogelnikove in Marlene Stupičeve. Prvo mesto zavzemajo svedo pravljice. V njih najdejo razvedrilo vsi od najmlajših osebno od starih mamic. Dogodi se, da pridejo po pravljice celo odrasli fantje. Iz svetovne prevodne mladinske književnosti sta najbolj priljubljene knjigi Lindgrana in Pika nogavička in Korczakov Kralj Matjažek I.

Vzgojna vrednost dobre knjige je velika

Neuki starši ne znajo presoditi vrednosti branja. Manjka jim sposobnosti za presojo in določevanje razlik med otroki, ki redno beró, in onimi, ki nič ne beró. Poklicni pedagogi in vsi ostali, ki imajo opravka z vzgojo in poukom, kaj hitro opazijo razliko med enim in drugim. Potrdijo lahko, da se otroci, ki redno beró, lepo ustno in pisano izražajo, ker razpolagajo z večjim besediščem, da je splošno duševno obzorje pri njih mnogo širše in logično mišljenje bolj razvito. Tudi sicer je tak otrok lažje vzgojiv, ker se mu pozna samozabavna vrednost knjige. Nasprotno je otrok, ki ne bere, ožji, njegovo besedišče je pomanjkljivo, nima razvite fantazije, je okoren in ne zna logično misliti. Branje knjig vpliva tudi na šolski uspeh. Nekateri starši so se že večkrat pohvalili, da gre njihovim otrokom v šoli bolje, odkar obiskujejo knjižnico. Boljši uspehi se kažejo zlasti pri jezikovnem pouku, pri zgodovini in zemljepis. Zanimivo je to, da večš mladi bralci vzgojno vplivajo tudi na svoje domače okolje. Po knjigi, ki jo otrok prinese domov, včasih segajo vsi družinski člani, oče, mati, sestre in bratje. Včasih kakšna izposojena knjiga poroča celo k sosedu ali v sosedno vas.

Število naših bralcev stalno narašča

V letu 1957 je obiskalo knjižnico 6791 bralcev ter se izposodilo 11.381 knjig. V letu 1958 smo imeli že 7251 izposojalcev

LJUBLJANA

SEDELA, 19. JULIJA
6.00—6.30 Nedeljski jutranji poudar — vmes 6.05—6.10 Poročila, vremenska napoved in dnevni koledar. 6.30 Reklame. 6.40 Prireditve dneva. 6.45 Vodni zvoki. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar. 7.15 Pihalni orkester Ljudske milice p. v. Rudolfa Starčiča. 7.35 Lahko glasbo izvaja orkester Cedric Dumond. 8.00 Mladinska radijska igra — Milan Sestl: Zgodbe in nagode kraljevskega dvora (radijska priredba — Rado Ahčič). 8.30 Dobro jutro ljubca moja. 9.10 Zbavna matineja. 10.00 Se pomnite, tovarniki... Tine Zaletoč: Predajte se, banditi... 10.30 Naš koncert za letoviskarje. 11.00 Pozdrav iz Berna. 11.30 Silvo Matolič: Ljudje med Reko in morjem. 12.00 Naši poslušalci festajo in pozdravljajo — I. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 13.15 Ove-mila in zabavna glasba. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci festajo in pozdravljajo — II. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 15.15 Reklame. 15.30 Iz zakladnice romantične glasbe. 16.00 Humorska tega točna — George Mihes: Tulec na Angielskem. 16.20 Zankleja, hibalci! 16.41 Popularne slovenske zborovske skladbe. 17.00 60 minut športa in glasbe. 18.00 Radijska igra — Rado Ahčič: Odšel brez naslova (monodrama). 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Nedeljski intervju. 21.00 Sportna poročila. 21.10 G. Puccini: Scene iz opere „Turandot“. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 V plesnem ritmu. 23.00 Poročila in pregled tiska. 23.10 Povezke na tekočem traku. 23.35 Uroš Krek: Koncertantna glasba za fagot, godalni orkester, harfo in timpane. 24.00 Zgodba poročila in zaključek oddaje.

Naše zdravje

O VZROKIH ZADIHA

Zadih iz ust je zelo neprijeten pojav, ki je neugoden tako za bolnika samega kakor tudi za okolje. Bolnik sicer redko čuti svoj zadih, medtem ko ga okolica takoj čuti in — kar je za bolnika še bolj neugodno — pogosto to tudi takoj pove, se ga ogiba ali se z njim pogovarja v določen razdalji. Še bolj neugodne posledice imamo pri mladih ljudeh, katerih življenje je večkrat nesrečno zaradi neprijetnega zadiha. Pojav zadiha iz ust je pogostejši pri moških nego pri ženskah, ki s svojimi pripombami včasih prvi odkrijejo bolniku, da ima neprijeten zadih iz ust. Pri otrocih je ta pojav zelo redek in ga v glavnem srečujemo le pri odraslih ljudeh.

Vzrok neprijetnega zadiha iz ust so dejansko zelo različni. To je vedno spremljevalni simptom, vedno znak nekega drugega obolenja. Razlikujemo med začasnimi in stalnim zadihom iz ust. Najpogostejše je zadih posledica preostalih delov hrane, ki se zadržuje med pokvarjenimi zobmi ali v raznih gubah sluznice v ustih, in ki razpada pod vplivom bakterij, ki povzročajo gnitje. Mnoga obolenja ustne sluznice in razne zastrupitve, ki povzročajo vnetje sluznice v ustih pogosto spremlja zadih. Kronična vnetja krajnikov pri čemer pride do škrib in lukenj pri krajnikih, morejo povzročiti zadih. Zadih spremlja tudi mnoge angine, zlasti pa v primeru škrlatinke in difterije.

Obstaja tudi zadih, ki izhaja iz nosa. Tako pri raznih kroničnih obolenjih nosne sluznice, ko gre za razpadanje in vnetje, imamo posebno neprijeten zadih. Prav tako dejavstvo je tudi dolgotrajna gnojna obolenja sinusa.

Obolenja prebavnih organov, zlasti pa njihova zorenja ali razširitve, ki privedejo do zastoja hrane in njenega razpadanja, povzročajo smrad. Isti primer imamo, ko gre za rakasto obolenje grla in žolodca. Včasih povzročajo smrad tudi plini iz prebavnih organov. Nekatera obolenja žolodca, pri čemer pride do zastoja hrane, nastajanja plinov in rigiranja, povzročajo neprijeten zadih, kar je zlasti primer pri raznih prehladih. Motnje v presnovi organizma, zlasti pa sladkorno bolezen in uromijo spremlja vedno zadih iz ust, zlasti kadar gre za hujše oblike teh bolezni.

Stalni zadih iz ust imamo v primeru nekaterih obolenj dvanajsternika, posebno pa pri motnjah v zapiranju zaklopka na prehodu iz tenkega v debelo črevo, zaradi česar prihaja do vračanja plinov iz debelega črevesa v tenko črevo, od tam pa se izločajo z dihanjem.

Pri zdravljenju je treba najprej ugotoviti obolenje, ki povzroča neprijeten zadih. Vzrok je treba vedno poiskati z vestnim zdravniškim pregledom in le tako je mogoče pričakovati, da z zdravljenjem dosežemo zaželeni uspeh (kar po ni vedno primer).

MESTNI KINO PTUJ

predvaja od 17. do 19. julija ameriški barvni film »Med nebom in zemljo« in od 21. do 23. julija poljski film »Kanal«.

KINO DORNAVA

predvaja 18. in 19. julija francoski barvni film »Zadnji Komanč«.

KINO MURETINCI

predvaja 18. in 19. julija francoski barvni film »Santjernejska noč«.

NOVI KRVODAJALCI

9. julija so darovali svojo kri prebivalci iz Dornave in okolice. Krvodajalcem in organizatorji tovar. Marin Franciški se iskreno zahvaljujemo. Darovalci so: Jančič Marija (devet), Toplak

Marija (petič), Ivančič Rozalija, Mislovič Janez, Kovačec Ana, Prosenjak Marija, Peteršič Anton, Šariš Zvonka, Toplak Ana, Zuran Mirko, Zupančič Franc, Marin Franciška, Cigula Jože, Hojski Blaž, Sok Rozalija.

Ostali so še: Pajnkhiher Anton, Murko Anton.

Postaja za transfuzijo krvi pri Splošni bolnišnici Ptuj

DOPIŠUJE V

Drago Hasl

V čitalnici Študijske knjižnice

SLOVSTVO O PTUJSKI PRETEKLOSTI

Naše učiteljstvo se večkrat zateka v čitalnici Študijske knjižnice, kajti za pouk domoznanstva na osnovni šoli je potrebno razno slovnost o zgodovini našega mesta. Tudi drugi, ki jih zanima pestra in burna preteklost obdravskega Ptujja, bodo v naši čitalnici našli marsikaj, kar jih bo zanimalo. Kdor se hoče n. pr. poučiti o zgodovini dominikanskega samostana, ki smo ga v zadnji številki opisali, temu je dosegljiva razprava Frana Kovačiča: »Gospodarska zgodovina dominikanskega samostana v Ptujju« (Časopis za zgodovino in narodopisje 1913) — potem pa še zgodovinska razprava »Dominikanski samostan v Ptujju« (Voditelj 1914) od istega avtorja. Starejši delo o samostanu je »Geschichte des 1786 aufgelassenen Dominikaner-Klosters zu Pettau« (Zgodovina leta 1786 razpuščenega dom. samostana), napisal ga je J. Hönlisch.

Naj navedemo še najvažnejša dela o Ptujju, dosegljiva v čitalnici. Znamenita Povodnova meščanska čitanka je v prepisu v Mestnem arhivu.

(Nadaljevanje)

Raisp: Ptuj, najstarejše štajersko mesto in njegova okolica. Graz 1858.

Felsner: Ptuj in njegova okolica. Ptuj 1895.

Kotnik Fran: Ptuj v srednjem in novem veku (Mladika 1926 in Jubilejni zbornik 1943).

Abramič M.: Poetovja. Vodnik po muzeju in stavbnih ostankih rimskega mesta.

O antičnem Ptujju so mnogo pisali v raznih arheoloških revijah: Saria, Škrabar, Valtier Schmid, Gurliht, Sovre (Ptuj v rimski dobi), Pahič in drugi.

O splošni zgodovini ptujskega območja pa so še pisali Slekovec, Jos. Zahn, Gubo, Baš, Pirchegger in drugi. O umetnosti zgodovini: Stele, Zadnikar, Curk (v zadnji številki »Kronike« je izšla njegova stavbno-zgodovinska skica »Ptujski grad«).

Za ptujsko pravo je važna razprava Ferd. Bischoffa »Ptujsko pravo iz leta 1376« (v nemščini). O tem je pisal še Fr. Veselko v Kroniki slovenskih mest 1939.

šole v Ptujju, napisal jo je Drago Hasl.

Pomembni so še zborniki: Zbornik ptujskih akademikov (1932) — Spominski list septembrskih dogodkov (1933) — Gledališka kronika 1952 — Ptujski zbornik ob 60-letnici Muzejskega društva (1933).

Dodatke o Ptujju bi našli še v Schmutzovem in Janiševem leksikonu. Prav tako v Leksikonu Dravske banovine.

Seznam zgodovinskih del o Ptujju najdemo v bibliografiji o Ptujju — napisal jo je Fr. Baš v CZN 1933, to je nekaj zbornik, posvečen Ptujju. Toda ta seznam zgodovinskih del je bil sestavljen že pred 26. leti. V tem času je bilo o Ptujju že mnogo napisanega. Zato bi bilo potrebno, da bi kdo sestavil novo bibliografijo, ki bi vsebovala tudi novejša stviri.

SPLOŠNA ZGODOVINSKA DELA IN ČASOPISI

Od splošnih zgodovinskih del bi omenili samo najvažnejša, ki so dostopna v čitalnici Študijske knjižnice vsem onim, ki se bodisi poklicno bavijo z zgodovino ali pa jih kako drugače zanima ta

predmet. Na prvem mestu bi morali omeniti Kosovo Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku.

V letih 1892 do 1926 je Slovenska Matica v Ljubljani izdajala zgodovinske opise slovenske zemlje, tako n. pr. opis Goriske, Trsta, Istre, Kranjske, Koroske. Za našo ožjo domovino bi prišla v poštev Kovačičeva Zgodovina Slovenske Štajerske in Prekmurja.

Splošno znana je Grudnova zgodovina slovenskega naroda, ki jo je po pisčevi smrti nadaljeval Josip Mal. Zelo pomemben je Kareljev Razvoj slovenskega narodnega vprašanja iz leta 1939. Knjiga je že zelo redka na knjižnem trgu, tudi naša knjižnica je nima. Ina pa najnovejša izdaja tega pomembnega dela, pisanega na podlagi dialektičnega materializma.

Od predgovornih zgodovinskih del bi še omenili Melikovo Zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je izšla v zbirki »Pota in cilje«.

Leta 1954 je začela v poljudni obliki izhajati Grafenauerjeva Zgodovina slovenskega naroda. Dosele so izšli trije zvezki. Končno ne smemo pozabiti Kosoze Zgodovine Slovencev od naselitve do 15. stoletja v izdaji Slovenske Matice.

Za področje Slovenske Štajer-

ske in še posebej ptujskega področja bi prišle v poštev nekatere splošne štajerske zgodovine, ki so jih napisali znani zgodovinarji: A. Muchar, H. Pirchegger, Zahn, Kroneš, Mell in dr. Vsa ta njihova dela so se ohranila med knjižnimi zbirkami Študijske knjižnice in to po zaslugi Muzejskega društva v Ptujju, ki je od svoje ustanovitve leta 1893 sistematično zbiralore vire in slovnost o preteklosti ptujskega področja.

Njegova zasluga je tudi, da se je ohranila vrsta zgodovinskih časopisov, kot n. pr. Časopis za zgodovino in narodopisje v Mariboru. V njem so dolgo vrsto let izhajale razprave o ptujski preteklosti, o njegovih umetnostno-zgodovinskih spomenikih, narodopisnih posebnostih in drugo. Kdor bi se podrobneje zanimal za zgodovino Ptujja, bi nujno moral pregledati letnike tega časopisa. V čitalnici je na razpolago še dolga vrsta hrvaških in nemških časopisov, zlasti arheoloških. Naslovov ne bomo naštevali, kdor bi potreboval gradivo iz njih, so mu ustrezni letniki na razpolago.

Od nemških bi imenovali samo dva, ki bi jih bilo potrebno kompletirati, in sicer sta to Carintha iz Celovca ter Časopis Zgodovinskega društva za Štajersko. Zal pa čitalnica ne more priti do potrebnega denarja za nabavo

teh revij, ki pišeta tudi o naših zadevah, ki zanimajo naše ljudi. Zadnje republiko posvetovanje v Ljubljani o problemih znanstvenih in strokovnih knjižnic je opozorilo na škodo, ki nastaja pri nekaterih knjižnicah s tem, da ostajajo njihove predvojnne zbirke nepopolne.

Nekateri zgodovinski časopisi, zlasti iz arheološkega področja, so že kar redki. Često dobiva naša čitalnica prošnje iz raznih krajev države, naj jim posodimo zaželjene revije. Kako vedo ti razni prosilci, da ima naša ustanova določeno zgodovinsko revijo ali pa knjigo? Za vsa država se sestavlja Centralni katalog knjig in časopisov. Pri tem velikem podjetju sodeluje tudi naša knjižnica in pošilja kata-ložne listke s podatki o knjigah in časopisih.

Od sodobnih zgodovinskih časopisov dobiva čitalnica: Zgodovinski časopis, Kronika, Arheološki vestnik in Varstvo spomenikov. Zelo važne so tudi publikacije iz raznih strokovnih področij, izdaja jih Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Za vsakogar nekaj zanimivega

0 dvoglavih ljudeh

Dvoglavec prištevamo med zrasle dvočлке. Nastanejo na ta način, da se cepi prednji del plovne osnove. Le prav redko pa se omejuje podvojitev le na glavo in vrat. Pri večini dvoglavcev se cepitev hrbtnice razteza v oprsje, tako da ima vsak od odraslih dvočlockov dvoje ramen in dvoje rok, od katerih pa sta srednji druga drugi v napoto. Trebušni del in nogi sta povsem enotni. Pri popolnejši cepitvi osnove se podvoje še drugi del telesa in nekaj skrajni primer sta le malo zrasla siamska dvočlocka.

Prve podatke o dvoglavih dvočlockih zasledimo v Avgustinovi knjigi »De civitate Dei«, v kateri piše, da je dvočlock živel v času kralja Teodorija v Emavsu. Do pasa je bil enoten. Vsaka glava je mislila samostojno in zato pogosto po svoje. Včasih so ju videli, kako se medsebojno obdelavata. Eden od dvočlockov je kmalu umrl, kar je naravno bilo združeno tudi s smrtjo drugega.

Bolje sta se razumeli glavi dvoglavca dvočlocka ki so ga po glavah imenovali Peter in Pavel. Rojen je bil leta 1316 v Florenci. Kazali so ga za denar radovednim množicam po severnoitalijanskim mestih, kar mu je donosalo velike dohodke. Dvoglavca Petra in Pavla omenja v enem svojih epigramov tudi italijanski pesnik Petrarca, ki ga je sam videl.

Okoli leta 1500 se je rodil v Esslingu dvoglavac ženskega spola, ki je vzbujal v Nemčiji veliko pozornost in ga je naslikal tudi znameniti slikar Albrecht Dürer. Iz leta 1697 je ohranjen letak s sliko dvoglavca turškega vojaka, ki so ga ujeti v bitki pri Moravi v Grčiji. Baje se je pri tem branil z občudovanja vredno hrabrostjo. V ujetništvu je živel še več let in postal predmet splošnega zanimanja.

Nekaj več podatkov je ohranjenih o nadaljnjih dveh dvoglavih dvočlockih. V letu 1490 sta prvič javno nastopila »škotska brata«, ki sta žela na Škotskem in v Angliji velike uspehe. Zgornji del telesa, od prsi dalje, je bil dvojen, spodnji del pa enoten. Škotski kralj je dal dvoglavca dvočlocka skrbno vzgajati. Obe glavi sta imeli mnogo smisla za glasbo in petje. Dvočlocka so vsepovsod vztrajno vabili. Na prireditvah sta glavi peli dvoglasno. V ostalem pa sta bili zelo prepirljivi in sta se tudi med seboj neprestano pričakali. Vsaka glava je imela svojo voljo in pogosto drugi ravno nasprotno. Tako se je prav čisto primerilo, da je vsaka glava hotela v svojo smer in to voljo skušala uveljaviti ne glede na drugo. Ker pa je imel dvoglavi dvočlock le en par nog, ki so bile očitno pod vplivom obeh glav, je bil običajni rezultat te medsebojne borbe ta, da je dvočlock padel na tla. Dotik s spodnjim, skupnim delom telesa sta zaznala oba »brata«, v zgornjem, cepljenem delu telesa pa le ustrezna glava. »Škotska brata« sta umrla v 28. letu starosti.

Zadnji in najbolj znani dvoglavi človek se je rodil 4. oktobra 1877 v italijanskem mestecu

Locana. To je bil Ivan in Jakob Tocio. Telo se mu je pričelo cepiti v višini šestega rebra v dvoje prsnih košev s pljučmi in dvoje src. Notranji organi so bili dobro razviti.

Danes na vsem svetu ni odraslega človeka z dvema glavama. Sodobna znanost bi z izpopolnjenimi metodami o raziskovanju telesno-duševnih odnosov v njem vsekakor našla zelo hvalježno študijsko področje.

Obleka iz papirja

Za bodočnost napovedujejo, da si bodo ženske nakupovale polne obleke in moški športne srajce kar v papirnici. Če komu obleka ne bo več všeč, jo bo vrnil v koš za papir. Papirnata vlakna sicer niso nič novega toda nova papirnata snov, katere kemično formulo označujejo zdaj kot »K-2000« in jo zdaj preizkušajo v laboratorijih, ne bo nadomestek v dosedanjem pomenu beseda, marveč jo bodo uporabljali kot surovino za delovne obleke, ki jih bodo ljudje po delu zavrgli.

»K-2000« ni novo vlakno, saj je njegova osnova les. Novo blago ga ne bo prihajalo iz statev, marveč iz posebnih strojev za papir, ki ga bodo potiskali prav kot tekstilno blago. To papirnato blago bo mogoče izdelovati v želeni debelini in luknjavosti.

Nadaljnja prednost papirnatih obleke je, razen cenjenih surovin, tudi možnost nagle izdelave v sorazmerno preprostem proizvodnem procesu. Osnova je mreža iz nylona ali drugih umetnih niti na njo pa bodo prilepili več vlaknastih celuloznih plasti. Skrivnost novega proizvodnega procesa je celulozna vata, ki daje tenki obleki odpornost proti obrabi in pritisku. Zadržuje ne bodo vsite, marveč jih bodo le prilepili na blago.

Ceprav se zdijo možnosti za uporabo papirnatih obleke neomejene, posveča industrija pozornost predvsem delovnim oblekam. Snov »K-2000« se bo obnesla zlasti v atomski industriji, ker morajo tam zdaj ljudje dnevno menjati perilo in delovne obleke ki jih perejo po dragem postopku, novo pa bodo po delu prosto odvrgli. Tudi druge industrijske panoge kjer se ljudje pri delu močno mazujejo, se zanimajo za papirnatel delovne obleke iz novih snovi. Industrijsko čiščenje delovnih oblek tako poškoduje dosedanje blago, da obleke vzdržijo le nekaj takih procesov. Če bodo nove delovne obleke iz cenene snovi »K-2000«, jih bodo lahko na primer po enotedenski delovni uporabi preprosto odvrgli.

Seveda bo trajalo še nekaj časa, preden bomo lahko videli elegantno papirnatel obleko na modnih revijah, papirnatel kuhinjske predpasnike in srajce pa bodo ljudje nosili nemara že v bližnji bodočnosti.

OGLAŠUJE V PTUJSKI TEDNIK

Objave in oglasi

STARE IN RABLJENE SODE od 300 do 600 litrov prodaja ob sredah in petkih »Slovenske gorice«, Ptuj.

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOP-JEM z nekaj zemljo ob Zagrebški cesti v bližini Ptuja zaradi starosti prodam. Vprašajte Pobrežje 9.

OTAVO PRODRAM. Naslov v upravi lista.

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOP-JEM in 1 ha posestva z lepimi njivami, sadonosnostjo in braj-dami prodam. Cena 500.000 dinarjev. Kranjc Franc, Zidar, Gabernik, p. Juršinci v Slovenskih goricah.

ODLIČNIAKINJA INSTRUIRA učence 6. in 7. razreda osem-letke vsak predmet. Naslov v upravi lista.

HIŠO, ZIDANO, z opeko krito, za takojšnjo vselitev ter arondirano posestvo v izmeri 2 ha prodam. Cena ugodna. Karel Brumen, Voličina 31.

JEDILNICO PRODRAM. Naslov: Maribor, Razlagova 3, pritličje, vrata 2. Ogled dnevno od 12. do 15. ure.

SPALNICO, kompletno, dobro ohranjeno, iz češnjevega lesa, prodam. Pernarčič, Maribor-Studenci, Groharjeva ulica 18 (pri kadetnici).

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejem. Naslov v upravi.

KRAVO vzamem v rejo, tudi doplačam. Naslov v upravi.

PREKLIC Podpisani Franc Kornik, Ptuj, Rajšpova ulica, obžalujem in preključujem žaljivke, ki sem jih izrekel proti Antonu Ribiču, Lancova vas, ter se zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona.

Franc Kornik

RAZPISNA KOMISIJA pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Mariboru razpisuje za Podružnico OZSZ v Ptuj

tri štipendije za Srednjo ekonomsko šolo v Mariboru

Prošnje za štipendijo s kratkim življenjepisom in s priložnim mlađinske organizacije sprejema do 31. avgusta 1959 Podružnica OZSZ v Ptuj.

10 ur je plaval za ladjo

Neki mornar je padel s potniške ladje »Manarch« sredi Tihega oceana. Pogrešili so ga šele čez več ur. Kapetan je ukazal, da mora ladja pluti po isti poti nazaj. Vsa posadka je bila na ograji in je gledala, če bi kje v vodi zasledila izginulega tovariša. Čez nekaj časa so zagledali v vodi njegovo glavo. Takoj so ga privlekli iz vode. Imel je posebno srečo, ker v tistem delu Tihega oceana kar mrgoli morskih psov. Razen tega pa na ladjah niso vedeli kdaj je padel v vodo in so ga našli čisto slučajno.

Hudo preizkušnjo je preživel na morju tudi neki 60-letni turkumenski ribič. Nenaden vihar je odvel njegov ribiški čoln na odprto morje, kjer je preživel 22 dni brez vode in hrane. Morski tok ga je odnašal vedno bolj na odprto morje. Po 22 dneh pa je zadel ob obalo.

Leteči laboratorij

Neki znanstvenik je izračunal, da preleti čebela, ko nabira med, po 36 km na dan. Polovico te poti preleti s tovorom ki znaša sedem desetih njene teže. Tega ne zmore noben delavec s še tako mišičastimi rokami.

Ko maha čebela s krilci, se njena prsna mišica skrči in izproži po milijonkrat na dan. Energijo za to vztrajno delo dobi iz sladkorne vode, ki iz čebelinega želodca prehaja v prebavila. V krvi ima 20-krat več sladkorja kot človek.

Ljudje so mnenja, da čebela nabira med. Vendar ga ne nabira, marveč ga šele predela v svojem želodcu, nabira pa nektar, to je sladki sok ki ga izločajo rastline. Ta nektar vsebuje od 20 do 75 odstotkov grozdnega in sadnega sladkorja, glede na vreme pa je njegova raztopina gostejša in redkejša.

Čebela mora obleteti 5 milijonov deteljnih cvetov, preden pripravi kilogram medu. Če hoče nabrati liter nektarja pa mora 20.000-krat na pot. Med spravi v sat, druga čebela pa kane na vrh mravičično kisline, ki konzervira. Vosek je produkt iz medu in cvetličnega prahu. Iz medenega želodca potuje skozi prebavila v kri, potem pa prihaja v zadnjem delu čebelinega telesa skozi osem žlez na dan kot nekakšen znoj. Iz voska delajo čebele satovje in so izredne kemičarke, leteči laboratoriji ki proizvajajo dragoceno živilo.

na ptujskem živilskem trgu v sredo, 15. julija 1959.

POVRTNINA: krompir 20 din kg, špinata 60 — 80, čebula 30 — 50, česen 100, stročji fižol 60, hren 100, solata v glavah 30 — 40, solata endivija 40, grah 40, kumare 40 — 50, cvetača 40, rdeča pesa 40, zelje 15, korenček 40, peteršilj 50, koleraba 30, paprika 180 — 200.

SADJE IN SADEŽI: orehi 100 — 130, češnje 40, gobe 160 — 200, lisčke 80 — 100, gozdne jagode 200, vrtno jagode 200, borovnice 80 — 100, grozdčiči 150, maline 150 din liter, breskve 60, jabolka 60, hruške 100, slive 60, višnje 70, marelice 120.

ŽITARICE IN MLEVSKI IZDELKI: ajda 60, ajdova kaša 100, pšenica 30 — 40, oves 25, kuruza 30, ječmen 40, proso 60 din liter, repno seme 100 din liter.

MLEKO IN MLEČNI IZDELKI: mleko 30 din liter, smetana 150, sir 40 — 80, maslo 500, med 300 din kilogram.

PERUTNINA IN JAJCA: kokoši 500, jaja 13 — 14 dtn za kos.

MAŠCOBE: zaseka 300, uvožena mast 325, domača mast 400 din kilogram.

Trg je bil srednje založen. Primanjkuje še vedno perutnine in jaja.

Od kdaj v nedeljo ne delamo

Povsem naravno se nam zdi, da mora po šestih delovnih dneh priti dan počitka, ko se zapro delavnice in trgovine, uradi in šole, ko lahko svobodno razpolagamo s celim prostim dnem. Vsekakor je človeštvo že v davnih dobah težilo za tem da si privoščijo po šestih dneh dela dan razvedrila, da je sedmega dne zbiralo novih moči in sil za naslednje delavnice. Dan počitka pa ni bil vedno pri vseh narodih isti. Kar je nam nedelja, je bil starim Grkom ponedeljek, Perzijcem torek, Sircem sredo, starim Egipčanom četrtek, Turkom petek in Židom sobota. V začetku krščanstva so imeli pravzaprav dva praznika: Judje so praznovali soboto, kristjani pa nedeljo. In tako so bile ob nedeljah odprte trgovine in so ljudje delali. Šele cesar Konstantin Veliki je leta 321 prepovedal ob nedeljah vsa nenujna dela, cesar Leon III. pa je v prvi polovici osmega stoletja slednjič prepovedal vsakršno delo na ta dan. Svet se je na to postopoma privajal in navada je ostala do današnjih dni.

NOVI NAROČNIKI

»Ptujskega tednika«

Konrad Jurgec, Cirkulane, Julijana Kranjčič, Gorišnica, Marija Debelak, Velika Nedelja, Jože Mohorič, V. P. Čačak, Ivan Palko, V. P. Mučič, Feliks Podhostnik, Juršinci, Karl Fras, Soštanj, Cecilija Petrovič, Ptuj, Ivan Čuček, V. P. Umok, Alojz Štalcer, Podčetrtek, ob Sotli, Stefan Ramot, V. P. Kraljevo, Jakob Kmetec, Leskovec, Vera Blumenau, Miklavž pri Ormožu, Konrad Čeh, Trnovska vas, Alojz Škamlec, Trnovska vas, Maks Kozel, V. P. Gorazde, Srečko Armos, Dester-nik, Vincenc Murko, Dester-nik, Tika Janžekovič, Maribor, Alojz Vajda, Moškanjci, Jožef Zavec, Podlehnik, Ivan Botolin, V. P. Reka.

ROJSTVA

Rojstva: Terezija Drevenšek, Pobrežje 98, je rodila Ano; Marija Panikvar, Ptuj, Muršičeva ul. 11 — Lidijo; Marija Vogrinec, Trnovci 6 — Nado; Frančiška Pušavre, Stari grad 32 — Bojana; Majda Križan, Lovrenc št. 7 — Lovrenca; Angela Sluga, Stogovci 17 — hčerko; Ana Haleb, Vel. Brebrovnik 51 — Franca; Katarina Majcen, Apače 39 a — Ireno; Ottilija Vrtinik, Zg. Peterje — Marijo; Ing. Tatjana Djordjevič, Ptuj — Senevo; Gizela Gabrovec, Macelj 24 — Nado; Veronika Belšak, Draženci 91 — Stanislava; Emilija Živič, Ptuj, Slovenski trg 6 — Nado; Angela Drevenšek, Gerečja vas št. 38 — Branka.

POROKE

Poroke: Srečko Berčko, Maribor, in Alojzija Križanec, Ptuj; Janez Kolaric, Gerečja vas 76, in Roza Kolaric, Gerečja vas 76; Ivan Bombek, Ljutomer, in Adela Jesih, Budina 6, Ptuj.

SMRTI

Smrti: Franc Ovičaj, Ptuj, Cankarjeva 6, roj. 1889, umrl 6. 7. 1959; Slavica Zajšek, Ptuj, roj. 1958, umrla 6. 7. 1959; Janez Zajc, Apače 11, roj. 1901, umrl 2. 7. 1959; Cecilija Horvat, Kolkolajnska 24, roj. 1893, umrla 1. 7. 1959.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri »PLETARNI«, obrtni zadrugi, PTUJ razpisuje delovno mesto

računovodje

Pogoji: samostojni knjigovodja s predpisano šolsko izobrazbo in vsaj 5-letno prakso. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

FANTJE, LE TAKO NAPREJ...

Teško pričakovana nedelja je zopet prinesla navijačem Drave nekaj elana za nadaljnje vneto navijanje.

Do konca tekmovanja so še samo tri kola, vendar ne bi mogli povedati, kdo bo zmagovalac kvalifikacijskih tekem. Pri vrhu je vedno bolj zanimivo. Za drugo mesto bo največ kandidatov ter bo končna odločitev padla v zadnjem, oziroma v predzadnjem kolu. Prvak Gorenjske se je že prenehal boriti za višje mesto in je tako prvi kandidat za izpad.

Ob lepem, sončnem vremenu in na težkem terenu je bilo v Trzinu v nedeljo nogometno srečanje med Dravo in Trzinom. Tekma je bila tembolj zanimiva, ker je bil vsem v spominu izdatni poraz Drave na domačem terenu, ko je klonila z rezultatom 6:2.

Sodniku Aljančiču se je predstavila enajstorka Drave v naslednji postavi: Kramberger, Letonja, Vogrinčič, Mušič, Markovič, Strehar, Sirec I, Mesarič (Komelj), Erhatič, Sirec II in Artenjak.

Tipični prvenstveni boj, ki se je začel z nervozo z obeh strani, je ostal v prvih minutah brez rezultata. Pobudo je imela Drava, ki je začela oblegati vrata Tržičanov. Že v 4. minuti pokaže sodnik na

belo točko. S silovitim strelom pošlje Sirec I žogo mimo vrat. Kljub stalni premoči ni bilo mnogo upanja na uspeh. Po stalnem nevarnem obleganju vrat sprejme v 12. minuti žogo Erhatič in povedi svoje moštvo v vodstvo. Domačini so se po prejetem zadetku nekoliko popravili in vračali napade. Že v 24. minuti Sirec I popravi svojo enajstmetrovko in neubranljivo strelja in doseže vodstvo z 2:0. Od tedaj dalje postane igra enakovredna in domačini z borbenostjo nekaj minut pred koncem polčasa rezultat zmanjšajo.

V drugem delu enajstorka Drave nadaljuje z napadi in v 51. minuti zopet srednji napadalec Erhatič doseže vodstvo. Preostali del igre je potekal v izenačenem boju. Napadi domačinov zmanjšajo rezultat, toda borbena Drava ni klonila in tri minute pred koncem je povečala rezultat na 4:2. V zmagovalni ekipi se je tokrat odlikoval v napadu srednji napadalec Erhatič, ki je imel dober dan.

V nedeljo igra enajstorka Drave svojo zadnjo kvalifikacijsko tekmo proti zelo dobri enajstorki Ilirije iz Ljubljane. PA

PROSLAVA DNEVA VSTAJE V PTUJU

Za letošnjo proslavo 22. julija — Dneva vstaje slovenskega ljudstva, kot spomin na ta zgodovinski dan, ko je počila prva partizanska puška v Sloveniji, ki je zaslužnjemu ljudstvu Slovenije oznanila začetek borbe proti okupatorju in domačim izdajalcem, organizira občinski strelski odbor Ptuj, ob sodelovanju z ostalimi množičnimi organizacijami in društvi, svoje tradicionalno javno strelsko tekmovanje z zračno puško za osvojitev strelske značke — medalje.

Proslava se začne na predvečer praznika, v torek, 21. julija, z medsebojnim tekmovanjem strelskih ekip/sindikalskih podružnic, ki se bodo pomerile za osvojitev pokala, ki ga je podaril občinski sindikalni svet Ptuj.

Glavna proslava Dneva vstaje pa bo na sam praznik — 22. julija s pričetkom ob 8. uri na prostoru pred pošto, kjer bo urejeno slavnostno strelišče za tekmovanje na 16 tarčah.

Pogoji za osvojitev strelske značke — medalje, so najmanj 40 krogov od možnih 50. Precizne puške in naboje tekmovalci dobijo na strelišču. Lahko pa streljajo tudi s svojimi puškami. Tekmo-

Terenska služba zdravnikov

Dežurstvo splošnih zdravnikov od 17. do 23. julija 1959:

17. dr. Emil Blagovič in dr. Milan Carli; 18. dr. Ladislav Pirc in dr. Ivo Medved; 19. dr. Emil Blagovič in dr. Milan Carli; 20. dr. Ladislav Pirc in dr. Ivo Medved; 21. dr. Mitja Mrgole in dr. Franc Rakuš; 22. dr. Milan Carli in dr. Emil Blagovič; 23. dr. Ivo Medved in dr. Ladislav Pirc.

Pomožna ambulanta Juršinci posluje vsak ponedeljek od 8. do 12. ure in vsako sredo od 14. ure dalje.

Pomožna ambulanta v Podlehniku posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 14. ure dalje. Otroške posvetovalnice: 17. 7. v Ptuj od 14. ure dalje, 21. 7. v Grajeni in 23. 7. v Vitomarcu in Trnovski vasi od 13.30 dalje.

Dežurstvo otroških zdravnikov od 17. do 23. julija 1959:

17. dr. Aleksander Poznik; 18. dr. Ljuba Cencič; 19. dr. Ljuba Cencič; 20. dr. Ljuba Neudauer; 21. dr. Ljuba Cencič; 22. dr. Ljuba Neudauer; 23. dr. Ljuba Cencič.

STRELSTVO

V počastitev »Dneva borca« je strelska družina Zelezničar organizirala ekipni strelski mnogoboj z zračno puško, na katerem so prvič tekmovala ekipe novoustanovljene družine TETO (teletisti) in TAP (avtooprema).

Ekipa so dosegle naslednje rezultate:

Zelezničar I. 787 krogov (od 1000 možnih), Zelezničar II. 721 krogov, TAP I. 701 krogov, TAP II. 696 krogov, Pomožna 687 krogov, TETO 604 krogov.

Od članov je kot posameznik bil najuspešnejši Strmšček Marjan (Zel.) s 169 krogi, od članic pa Hodnik Zivka (TETO) s 145 krogi od 200 možnih.

Ker je v začetku tekmovanja bilo vreme precej vetrovno, so bili doseženi slabši rezultati kot navadno.

K. A.

Vse informacije in naročila hišnih obiskov sprejema dežurni center Zdravstvenega doma Ptuj, številka telefona 70 in 80.

Hišne obiske naročate v dopoldanskih urah, pozneje naročeni hišni obiski bodo opravljeni samo v nujnih primerih.

Poslovanje specialistične rentgenološke ambulante:

Specialistični rentgenološki pregledi (želodec, srce) v Zdravstvenem domu Ptuj se v času od 20. julija do 1. avgusta t. l. ne bodo vršili zaradi udeležbe mariborskih rentgenologov na kongresu.

V tem času bo slikanje prelo-mov in pod. ob torkih, sredah, petkih in sobotah v dopoldan-